

Konceptia rozvoja čitateľskej gramotnosti

Vypracovala: PaedDr. Beata Bazalová

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

Programové východiská

Čitateľská gramotnosť (ďalej len CGT) sa považuje za existenčnú a základnú kompetenciu vzdelaného človeka, bez ktorej nemožno dosiahnuť všetky ďalšie kompetencie. Nároky na čitateľskú zručnosť sa stále zvyšujú a jednotlivci musia pracovať s textovými informáciami novými spôsobmi. Úloha vytvoriť **Národnú stratégiu zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti** vyplynula z Vecného a časového plánu opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní OECD – štúdia PISA, vzatom na vedomie uznesením Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport č. 144 dňa 9. 10. 2014, schválenej ministerstvom školstva v novembri 2015 a aktualizovanej NR SR v apríli 2016.

Rezort školstva a Národný inštitút vzdelávania a mládeže zverejnili výsledky už v poradí siedmeho cyklu medzinárodnej štúdie OECD PISA 2022. Žiaci na Slovensku sa zhoršili vo všetkých troch sledovaných oblastiach – prírodovednej gramotnosti, matematickej gramotnosti aj čitateľskej gramotnosti. Na reprezentatívnej vzorke 15-ročných žiakov na všetkých druhoch škôl sa sledovala úroveň ich vedomostí a zručností z matematickej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti. Čitateľská gramotnosť slovenských žiakov sa nachádza pod priemerom zúčastnených krajín OECD. Výkon je porovnateľný s výkonom krajín Čile, Malta a Srbsko. V rizikovej skupine sa nachádza vyše 35 percent žiakov, to znamená že nedisponujú ani základnými čitateľskými zručnosťami, ktorých nadobudnutie je nevyhnutné pre ďalšie vzdelávanie.

Význam čitateľskej gramotnosti

Čítanie vytvára u ľudí návyk a spôsobilosti, ktoré tvoria základ tvorivého myslenia, obohacujú ich vlastnú životnú filozofiu a zdokonaľujú ich schopnosť riešiť a zvládať osobné problémy na základe otvoreného myslenia, ktoré nie je uzavreté v nemenných obsahoch. Nedostatočná, nevyzretá čitateľská (a informačná) gramotnosť vedie v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu, ako aj pri uplatňovaní nárokov na trhu práce. V súvislosti s čítaním výskumníci často hovoria o tzv. Matúšovom efekte^{1, 2}, podľa ktorého tí, ktorí získajú zručnosť čítania v detstve, v živote potom čítajú a učia sa rýchlejšie ako tí, ktorí ju nezískali. Majú pritom väčšiu slovnú zásobu, čo znamená, že nestroskotajú pri zložitejších textoch, a lepšie rozpoznávajú postup príbehov a formulujú svoje argumenty, čo je schopnosť, ktorá sa inými prostriedkami nedá rozvinúť. Čítanie aj napriek prieniku moderných informačných technológií ostáva základnou stratégiou nadobúdania vedomostí, odborných znalostí, rozširovania a prehĺbovania poznatkovej bázy človeka, ale aj získavania rozličných praktických a profesijných zručností.

Vymedzenie pojmu „čitateľská gramotnosť“

Pojem čitateľská gramotnosť bol zavedený medzinárodnými štúdiami gramotnosti PIRLS a PISA. Pri čitateľskej gramotnosti sa hlavný dôraz kladie na funkčný charakter čítania za účelom rýchleho získavania a efektívneho spracovania informácií. CGG sa pôvodne chápala ako schopnosť čítať a písať. V súčasnosti sa už tento spôsob ponímania dopĺňa o ďalšie charakteristiky čitateľských zručností. PISA do nej zahŕňa tiež pochopenie a následné použitie získaných informácií pre funkčné účely. Chápe CGT ako „schopnosť porozumieť písanému textu, premýšľať o ňom a používať ho na dosiahnutie vlastných cieľov, na rozvíjanie vlastných vedomostí a potenciálu a na aktívnu účasť v spoločnosti. Súčasne tiež rozlišuje tri aspekty čitateľskej gramotnosti, a to **získavanie informácií, vytváranie interpretácie a posúdenie textu.**“

Podpora čítania v rodine

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

Žiaci sa učia čítať a osvojujú si túto schopnosť nielen v škole, ale aj pri iných príležitostiach mimo prostredia školy: školské prostredie tak nie je samo o sebe jediným činiteľom, ktorý má na rozvoj čítania vplyv. Rodičia, ktorí radi čítajú a chcú sa o túto záľubu deliť spolu so svojimi deťmi, podporujú ich kladný vzťah k čítaniu. Domáce aktivity zamerané na CGT v ranom veku tvoria základ pre to, aby sa deti naučili čítať v škole. Pre rozvoj CGT je mimoriadne dôležité, aby boli deti doma v rodinnom prostredí obklopené knihami v atmosfére čítania a mali tiež k dispozícii noviny a časopisy. V širšom zmysle je život v prostredí, ktoré si čítanie cení, zásadne dôležité pre to, aby deti získali čitateľské kompetencie.

Najčastejšie nedostatky v praxi:

- Obmedzené využívanie rozmanitých učebných a informačných zdrojov.
- Nízka frekvencia práce s nesúvislými textami.
- Slabá schopnosť súčasného vzdelávacieho systému eliminovať a kompenzovať rozdiely medzi žiakmi, ktoré sú dané odlišnou úrovňou podnetnosti ich domáceho zázemia.
- Čitateľská gramotnosť sa nerozvíja prierezovo vo všetkých predmetoch, absentujú kvalitné podporné nástroje pre učiteľov (učebnice, metodiky, webový portál, poradenská činnosť).
- Absencia povinnej literatúry v školských knižniciach v predmete slovenský jazyk a literatúra.
- Čoraz viac žiakov a dospelých osôb má problém so základnými jazykovými zručnosťami, ako je napríklad slovná zásoba a jazyková vybavenosť. Ide pritom o nevyhnutný základ pre vývoj vyšších úrovní čitateľskej gramotnosti.
- Existencia fenoménu bibliofóbie alebo tzv. a-gramotnosti u žiakov a mládeže. Ide o rozhodnutie nečítať napriek schopnosti čítať – trvalá ľahostajnosť voči knihám a čítaniu.
- Zmena voľného času a záujmov žiakov/mládeže/dospelých.
- Chýba vôľa k námahe, cviku, sebadisciplíne, ktorá by účinne kontrolovala vôľu k pohodliu.
- Žiaci nepoužívajú internet iba na vyhľadávanie informácií, či dokonca na učenie sa, ako sa to často naivne predpokladá. Najčastejšie ho používajú na komunikáciu s priateľmi, sťahovanie hudby a hier – teda na zábavu.
- Žiaci uprednostňujú pred čítaním lákavejšiu zábavu (TV, internet, počítačové hry).
- Nedostatočný záujem, podpora a spoluúčasť na rozvoji čitateľskej gramotnosti u rodičov detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Digitálna demencia. Digitálne médiá vedú k tomu, že mozog menej používame, čím jeho výkonnosť časom klesá. U mladých ľudí sa tým oneskoruje vývoj mozgu, ich duševná výkonnosť zostáva od počiatku pod úrovňou svojich možností. Netýka sa to iba nášho myslenia, ale aj vôle, emócií a predovšetkým sociálneho správania.
- Nedostatočná a nevyzretá čitateľská gramotnosť vedie v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu, ako aj pri uplatňovaní nárokov na trhu práce.

Postup pri odstraňovaní nedostatkov:

- Zapracovanie strategických cieľov rozvíjania čitateľskej gramotnosti do školských vzdelávacích programov.
- Zvýšenie počtu realizátorov programov zameraných na CGT.
- Zabezpečenie prístupu ku knihám a vytvorenie podmienok na čítanie pre žiakov.
- Organizovanie aktivít a projektov mimo formálneho vzdelávania.
- Revitalizácia školských knižníc, modernizovanie a dopĺňanie knižničného fondu.
- Budovanie triednych knižníc.

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

- Príprava podporných textov a podpora nákupu kníh do školských knižníc pre jednotlivé predmety a všetky stupne vzdelávania.
- Podpora čítania žiakov, aktívne využívanie školskej knižnice.
- Zabezpečenie vzdelávania učiteľov v oblasti CGT a pre potreby nového systému hodnotenia žiackych výkonov.
- Doplnenie učebníc, učebných zdrojov, textov, metodík a podporných materiálov v súvislosti s úlohami zameranými na rozvoj čitateľskej gramotnosti v printovej a digitálnej podobe.
- Vytváranie kvalitných učebných materiálov a pomôcok na hodnotenie dosiahnutej úrovne gramotnosti.

Školský rok 2023/2024

1. Nadviazať na aktivity v predchádzajúcich školských rokoch.
2. Pripraviť plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti na aktuálny šk. rok.
3. Podporiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov.
4. Formovať kladný vzťah detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovanie súťaží v čitateľských zručnostiach a popoludňajšie čitateľské aktivity v školských kluboch detí.
5. Realizovať aktivity na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti, zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).
6. Sledovať informácie a materiály na podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania, ktoré Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zverejňuje na svojom webovom sídle www.spgk.sk.
7. Podporovať voľnočasové aktivity detí a žiakov zamerané na jazykovú kultúru (recitačné a literárne súťaže, školské prezentácie tvorivosti).

ČÍTANIE S POROZUMENÍM – primárne vzdelávanie

Výchovno-vzdelávací proces na I. stupni ZŠ je silno ovplyvnený hravými činnosťami a zážitkovým učením, aby bol prechod z predškolskej výchovy čo najplynulejší. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu podporujeme vyjadrovanie myšlienok a pocitov prostredníctvom slov, pohybov, obrazov či v piesňach. Nezástúpiteľné miesto pri formovaní osobnosti má kniha a čítanie. Ak má dieťa v neskoršom veku správne porozumieť čítanému textu, musí sa ho najskôr naučiť dobre vnímať. Kvalitu vnímania determinuje nielen úroveň schopnosti rozlišovať grafické symboly, ale i celkové porozumenie významu textu a s tým spojené voľné zaobchádzanie s prečítaným textom. S pribúdajúcim vekom žiaka sa zrenie vnímania prejavuje zlepšujúcou sa schopnosťou zrakovo diferencovať, syntetizovať a analyzovať videné a počuté. V počiatočnom rozvoji čítania s porozumením sa o úrovni porozumenia textu učiteľ dozvedá ústnou formou komunikácie so žiakom, preto je dôležité rozvíjať okrem spôsobilosti učiť sa učiť sa aj sociálne komunikačné spôsobilosti.

Kompetencie žiaka podľa ISCED 1, ktorý prechádza na II. stupeň:

sociálne a komunikačné spôsobilosti:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť - medzikultúrna komunikácia spôsobilosť učiť sa učiť:
- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach

ČÍTANIE S POROZUMENÍM – nižšie stredné vzdelávanie

Pozitívny vzťah k celoživotnému vzdelávaniu je závislý od úrovne zvládnutia jazyka. ISCED 2 zdôrazňuje nevyhnutnosť chápania jazyka ako nástroja myslenia, prostriedok komunikácie a tiež jazyk definuje ako znak národnej identity. Tieto aspekty premietame nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale aj o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia). Cieľom je rozvoj čitateľských schopností, ktoré presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Žiakov vedieme miesto návyku na memorovanie a pasívneho prijímania poznatkov ku konštruovanej a aktívnej účasti v procese učenia sa. Na jednotlivých vyučovacích predmetoch využívame inovačné metódy a formy práce, porovnávame informácie z rôznych zdrojov, využívame multimediálne programy, zaraďujeme prácu s internetom s prepojením na bežný život, pracujeme s nesúvislými textami (mapy, grafy, tabuľky a pod.), vyvodzujeme vzťahy medzi informáciami. Čitateľskú gramotnosť ako kompetenciu k celoživotnému učeniu rozvíjame na princípe medzipredmetových vzťahov.

Žiak, ktorý preukazuje takúto zručnosť:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobnostného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjame vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch. V pláne práce školy sú zahrnuté plánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Metodické orgány vo svojich plánoch majú zapracované opatrenia na zlepšenie čítania a čítania s porozumením a majú naplánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom i mimovyučovacom čase. Do vyučovacieho procesu častejšie zaraďujeme prácu vo dvojiciach, v skupinách a využívame diferenciaciu úloh pre žiakov podľa ich schopností.

Aktivity školy smerom k rozvoju čitateľskej gramotnosti

- profesijný rozvoj pedagógov v oblasti CGT
- odovzdávanie získaných poznatkov na zasadnutiach pedagogickej rady
- otvorené hodiny orientované na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti
- venovanie zvýšenej pozornosti žiakom na ročníkoch 1 – 4 vzhľadom na narastajúci počet detí s poruchami čítania
- rozvíjanie jazykovej gramotnosti, aby žiak komunikoval v cudzom jazyku – 1. cudzí jazyk (anglický jazyk) v 1. ročníku

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

- zlepšovanie kvality jazykového vyučovania, výstupných vedomostí a komunikačných schopností žiakov v cudzom jazyku
- používanie pracovných zošitov zameraných na rozvoj matematickej a čitateľskej gramotnosti
- využívanie školskej knižnice ako centra rozvoja čitateľských zručností – žiaci sa učia hľadať rozličné informácie z rôznych zdrojov, ktoré využívajú v projektových a skupinových prácach
- pravidelné dopĺňanie knižničných jednotiek a výukových programov
- vedenie záujmových útvarov Čítankovo a Knihomoli

Podujatia v školskom roku 2023/2024

- **Hlasné čítanie učiteľa** – touto aktivitou učiteľ motivuje žiakov, aby sa pustili do čítania. Cieľom pri hlasnom čítaní je, viesť žiakov od radosti z počúvania k radosti z vlastného čítania

Zodpovedný (Z): všetci vyučujúci T: priebežne

- **Dostatok času na čítanie** – v triede je pravidelne vyčlenený istý čas, pretože niektoré deti mimo školy vôbec nečítajú.

Z: vyučujúci SJL, ANJ, TU T: priebežne

- **Súťaž Kráľ a kráľovná čitateľov** – súťaž o čitateľa, ktorý počas školského roka prečítal najviac kníh

Z: PaedDr. Beata Bazalová T: počas školského roka

- **Mimočítanková literatúra** – možnosť vlastného výberu textu – žiaci môžu sami rozhodnúť o tom, čo budú čítať, čím zvýšime zapojenie sa do aktívneho čítania. Takéto čítanie motivuje ich zvedavosť a podporuje porozumenie. Učiteľ koordinuje, aby literatúra, z ktorej si žiaci vyberajú, zodpovedala špecifikám ich školského veku, aby bola zaujímavá, hravá, so zmyslom pre humor, žánrovo pestrá a tematicky variabilná.

Z: vyučujúci SJL T: priebežne

- **Školská knižnica** – priebežná revitalizácia, dopĺňanie knižničného fondu, využívanie knižnice ako literárno-informačného centra

Z: PaedDr. Korina Vinczeová, Mgr. Erika Vandová T: priebežne

- **Triedne knižnice** – dopĺňanie a revitalizácia triednych knižníc

Z: vyučujúci SJL T: priebežne, podľa výziev a finančných možností

- **Beseda so spisovateľkou Lenou Riečanskou** o knihe Nebojme sa ničoho – 1. a 2. ročník, predškoláci z MŠ

Z: PaedDr. Korina Vinczeová T: marec

- **Podujatia pri príležitosti Marca mesiaca knihy** – jarný knižný jarmok (burza), besedy, uvítanie prvákov v školskej knižnici, otvorenie knižnej búdky v exteriéri školy (v letnej triede), pani riaditeľka číta deťom, rovesnícke čítanie, rozprávkový kolotoč pre žiakov 1.ročníka, Malý spisovateľ a ilustrátor (rozvoj vlastnej tvorby), Komiksovo, spoločenské hry

Z: PaedDr. Korina Vinczeová T: marec

- **Kreatívna knižnica** – tvorivé dielne

Z: PaedDr. Korina Vinczeová

- **Doplnenie knižnice titulmi v anglickom jazyku a nemeckom jazyku**

Z: Mgr. Terézia Matyisová, PaedDr. Korina Vinczeová, Mgr. Zita Raffay T: priebežne

- Aktivity v rámci záujmového útvaru **Čítankovo**

Z: PaedDr. Korina Vinczeová T: každý pondelok

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

- Vedenie záujmového útvaru **Knihomoli**

Z: Mgr. Erika Vandová T: každý štvrtok

- Prezentovanie čitateľských aktivít na webovej stránke školy

Z: Mgr. Blanka Petényiová T: priebežne

- Zapájanie žiakov do **súťaží**: Olympiáda v slovenskom jazyku, Hviezdoslavov Kubín, Olympiáda v anglickom jazyku, Olympiáda v nemeckom jazyku, WOCABEE šampionát

Z: vyučujúci SJL, cudzích jazykov T: podľa stanovených termínov súťaží

- Zapojenie sa do projektu **Záložka do knihy spája školy**

Z: PaedDr. Korina Vinczeová T: október 2023

- **Čítame deťom v materských školách** – žiaci 4. ročníka navštívia deti z MŠ, ktorým budú čítať z rozprávkových knižiek pred popoludňajším odpočinkom

Z: Mgr. Blanka Petényiová T: marec 2024

- **Pasovanie** prvákov za čitateľov

Z: Mgr. Sandra Huszárová, Mgr. Beáta Lacková T: apríl

- **Čítame so starými rodičmi** – v rámci mesiaca úcty k starším

Z: Mgr. Marcela Hudecová T: október 2023

- **Zábavné hry, ktoré motivujú deti čítať** – cieľom je vzbudiť záujem o čítanie aj u tých detí, ktoré čítanie nepovažujú za veľmi zábavnú činnosť a knihu berú do rúk najmä vtedy, keď musia.

Z: Mgr. Marcela Hudecová T: priebežne v triede v rámci tematického vyučovania a zážitkového učenia /bližšie informácie- <https://www.vnimavedeti.sk/n/zabavne-hry-ktore-motivuju-deti-citat>

- **Čítam a píšem list novému kamarátovi z iného mesta** – nadväzovanie priateľstva formou písania listov – čítanie a odpovedanie na otázky v listoch, kultivovaný a estetický prejav – každý žiak z triedy individuálne.

Z: vyučujúci SJL

Aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti, ktoré budú zaraďované podľa potreby počas celého školského roka v rámci vyučovania, činnosti ZÚ i ŠKD

Mysli si dielo!

Žiak myslí na nejaké dielo, ktoré už čítalo. Úlohou žiakov je zistiť, na ktoré dielo myslí. Nesmú sa však na dielo pýtať priamo, ale pomocnými otázkami ako napríklad: kde sa dej odohráva, koľko tam vystupuje postáv, či dielo napísal muž alebo žena, či je hlavnou postavou zvierka alebo človek a podobne.

Ukážky

Učiteľ číta krátke ukážky z diel, ktoré majú žiaci už prečítané. Potom žiaci hádajú, z ktorého diela je ukážka a kto dielo napísal.

Kreslenie príbehov

Žiaka motivujeme napríklad aj tak, že mu povieme, aby nakreslilo niekoľko obrázkov z kníh, ktoré už prečítalo, dáme ich na viditeľné miesto a ostatní sa pokúsia hádať, z ktorých kníh sú ilustrácie.

Spoločné vytváranie príbehu

Každý postupne hovorí jednu vetu, všetci idú za sebou. Ak sa posnažia, môžu spoločnými silami vytvoriť vlastný príbeh. Prvý v poradí má zodpovednú úlohu, pretože určuje tému.

Nahrávanie čítania

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

Žiaci sa aj rady počúvajú, ako čítajú. Môžeme ich nahrávať, nahrávky uchovať. Pre dieťa je potom zaujímavé počúvať svoje vlastné čítanie s odstupom času. Nahrávať sa môže aj celá trieda. Niekedy je veľmi zábavné jednotlivé nahrávky počúvať s odstupom času.

Popletená rozprávka

Keď máme viac času, môžeme pre deti pripraviť zaujímavú aktivitu. Prefotíme texty z knižiek, rozstriháme ich, poprehadzujeme a nalepíme na papier. Žiaci potom texty čítajú a hľadajú z ktorých napríklad rozprávok sú vybrané vety.

Rozprávkový klobúk

Žiaci sedia v kruhu. V strede je klobúk, v ktorom sú na lístkoch napísané vety z viacerých rozprávok. Deti si z klobúka ťahajú jednotlivé vety na lístkoch a snažia sa zistiť, z ktorej rozprávky pochádzajú.

Príbehy so známymi postavami

Žiaci môžu vymýšľať príbehy, v ktorých vystupujú známe postavy, ktoré poznajú z pôvodných diel, ktoré čítali.

Rozprávkový kolotoč – starší žiaci čítajú mladším rozprávkové hádanky, deti spájajú uhádnutú rozprávku s jej ilustráciou

Vytvorenie leporela

Žiaci spoločne vytvoria vlastné leporelo s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu.

Dramatizácie príbehov

Žiaci si vyberú rozprávku a hravou formou zdramatizujú jej časť.

Komiksovo

Žiaci pracujú vo dvojiciach alebo skupinách a vymýšľajú príbeh, ktorý spracujú formou komixu s cieľom rozvíjať fantáziu, tvorivosť, vzájomnú spoluprácu a estetické cítenie.

Malý spisovateľ a ilustrátor

Žiaci vymýšľajú vlastné príbehy (poéziu alebo prózu) a nakreslia ilustrácie k textu, s cieľom podporiť a rozvíjať vlastnú tvorbu

Bábkové divadlo

Žiaci si nacvičia bábkové divadlo podľa vybranej rozprávky a odprezentujú mladším spolužiakom a deťom z MŠ

Iné formy:

- popoludnia s rozprávkou,
- literárne súťaže,
- recitačné preteky,
- hodiny hlasného čítania,
- hodiny tvorivého písania,
- rozhlasové literárne relácie,
- medailóniky pri príležitosti výročia významného spisovateľa,
- dní otvorených dverí,
- literárne karnevaly,
- literárne vychádzky,
- vianočné akadémiie,
- výtvarné súťaže,
- rovesnícke čítanie,
- starí rodičia čítajú deťom,

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

- pani riaditeľka číta deťom,
- Hádanky, osemsmerovky, krížovky, hry so slovami,
- Príslovia a porekadlá,
- výstavky kníh a iné.

Techniky práce s textom:

Ak sme dieťa naučili systematickosti v čítaní, môžeme pre neho urobiť ešte viac tým, že sa s ním nenútené budeme rozprávať o tom, čo práve číta. Stačia nám na to jednoduché otázky.

Napríklad:

Čo sa ti na knihe páči?

Ako sa volá hlavná postava?

Aké problémy musí riešiť?

Ako sa kniha začína?

Ako sa skončila?

Ako by si ty kniha ukončil(a)?

Priniesla ti kniha niečo do života?

V akom prostredí (meste, dedine) sa odohráva dej?

Dozvedel(a) si sa niečo nové?

Čo by si ty urobil(a) inak ako postava?

Prečo sa mi kniha páčila?

Čo sa mi v knihe páčilo/nepáčilo?

Vymysli nový nadpis príbehu!

Napiš názov svojej obľúbenej knihy a vytvor plagát alebo prezentáciu pre spolužiakov, aby si v nich vzbudil záujem o prečítanie tejto knihy – vedieť pomenovať hlavných hrdinov, opísať ich vlastnosti, stručne vystihnúť hlavnú myšlienku, ilustrovať text

Gramotnosť je jedným z najväčších úspechov akejkoľvek spoločnosti, je známkou civilizácie. Naša stratégia sleduje rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Cieľom je vrátiť žiakov späť ku knihe, naučiť ich čítaniu s porozumením, aby žiak:

- dokonale používal materinský jazyk
- vyjadroval svoj názor vhodným spôsobom a aby si ho vedel obhájiť
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky a pocity
- názory vyjadroval adekvátne
- vhodne sa vyjadroval ku kritike a prijímal kritiku druhých
- počúval a rešpektoval názory druhých
- komunikoval v jednom cudzom jazyku a osvojil si základy druhého cudzieho jazyka
- vedel vyhľadávať a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojil si metódy štúdia
- a práce s informáciami
- využíval prostriedky IKT v bežnom živote a pre svoje ďalšie vzdelávanie
- dokázal kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky
- využívať

Na splnenie vytýčených cieľov používame aktivizujúce vyučovacie metódy, a to samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie

Základná škola Ladislava Balleka

Koncepcia rozvoja čitateľskej gramotnosti

vedomostí, návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Vo vyučovaní budeme akcentovať využívanie súvislých i nesúvislých textov z rôznych prameňov, pri ktorých budú môcť žiaci uplatniť logické myslenie, tvorivosť, analytické i syntetické postupy, schopnosť zovšeobecňovať, porozumieť synonymickým schémam a hľadať paralelné spojenia a východiská.

Pre každého učiteľa to znamená, že individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov a riadi tvorivú prácu kolektívu triedy. Vyučovacie hodiny musia byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu. Použitie aktivizujúcich metód práce sa musí zabezpečiť využívaním vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Ide predovšetkým o IKT pre samostatnú a skupinovú prácu.

.....
PaedDr. Beata Bazalová
riaditeľka školy

Materiál bol prerokovaný na PR školy dňa 29.8.2023

Tento materiál vstupuje do platnosti dňom prerokovania na PR školy, stáva sa súčasťou ŠkVP pre ISCED 1 a ISCED 2.